

DOI: <https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series14.2024.32.16>
УДК 373.3.015.31:7

Мальов С. В.¹

Формування естетичної компетентності дітей молодшого шкільного віку засобами музики в контексті професійної підготовки майбутніх учителів

Висвітлюються деякі особливості професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до формування естетичної компетентності дітей молодшого шкільного віку засобами музичного мистецтва, залучення їх до музики та художньо-творчої діяльності; пробудження в дітей інтересу до мистецтва та формування й розвиток естетичних смаків, почуття відповідальності за збереження культурних надбань суспільства, цілісне світосприймання; інтелектуальне і духовне становлення особистості молодшого школяра. В умовах реформування і модернізації української освіти виникає потреба у підготовці активної, естетично розвинутої особистості майбутнього вчителя. Окреслено шляхи формування позитивного, емоційно-ціннісного ставлення до творів української народної музичної творчості, вітчизняної культури, відчуття відповідальності та збереження культурної спадщини. Відзначено важливу роль музичного мистецтва з його високохудожніми інструментальними, вокальними і музично-драматичними творами, народної музичної творчості, зокрема фольклор постає дієвим та впливовим засобом виховання національного характеру мислення, моральності, патріотизму, естетичної самосвідомості, творчим стимулом духовного розвитку. Підкреслено інтегративний аспект мистецької освіти. Проаналізовано міждисциплінарні зв'язки у процесі підготовки студентів факультетів мистецтв за спеціальністю «Музичне мистецтво» та факультету дошкільної та початкової освіти спеціальністю «Початкова освіта. Мистецтво». Висвітлені результати підготовки майбутніх учителів до комплексного використання мистецтва та творчо-інтерпретаційної роботи з учнями молодшого шкільного віку, важливим компонентом якого постає музичне мистецтво.

Ключові слова: естетична компетентність, майбутні учителі музичного мистецтва, майбутні учителі початкових класів, молодший шкільний вік, музичне мистецтво.

Вступ. Українська система загальної середньої освіти у світлі сучасних концепцій виховання її реформування стикається зі складними психологічними та педагогічними проблемами. Інтеграція до європейського та світового контексту також вимагає значних змін у стратегії загальної середньої освіти. Освіта в Україні має за мету формування гармонійно розвинутої особистості кожного учня, а також розвиток його всебічних творчих здібностей і обдарувань. Це вимагає пошуку ефективних шляхів і співпраці всіх суб'єктів підготовки – вчителя, учня, сім'ї, зосереджених на інноваційних підходах.

Майбутній вчитель має усвідомити, що початкова школа має вирішальне значення в процесі формування особистості як носія нових ціннісних орієнтацій, які характеризуються високою духовністю, загальною культурою та естетикою. Удосконалення мистецької освіти в контексті формування естетичних компетентностей учнів початкової школи, з'ясування педагогічних методів і засобів на уроках мистецької галузі відповідно до вимог Нової української школи та європейських стандартів є важливими питаннями. Основні концептуальні положення розвитку педагогічної освіти відображені в таких державних нормативних документах, як Закон України «Про освіту», «Програма українського патріотичного виховання дітей та учнівської молоді», «Концепція розвитку

¹ Мальов Сергій Васильович, Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського, <https://orcid.org/0009-0009-6997-9097>

педагогічної освіти», «Стратегія національно-патріотичного виховання» та інших інструктивних документах Міністерства освіти України.

Мета статті полягає в дослідженні підходів до формування естетичної компетентності дітей молодшого шкільного віку засобами музичного мистецтва в контексті професійної підготовки сучасного вчителя.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В Національній доктрині розвитку освіти України в XXI столітті поставлені завдання: на перше місце – «здатність дитини розвивати творчі здібності в різних сферах життєдіяльності, важливість створити розвивальне середовище, яке сприяє реалізації творчого потенціалу» [4, с.10]. У сучасних наукових дослідженнях В. Кременя, Л. Лук'янової та Н. Ничкало розглядаються методологічні підходи до реформування освітнього процесу сучасної школи. На розгляд інноваційних підходів в освіті також спрямовані ідеї таких науковців, як Р. Гуревич, А. Коломієць, Н. Лазаренко, В. Шахов та ін. Домінування знань має бути замінене домінуванням особистості, людиноцентризмом, що передбачає розвиток особистості, так званий «культ особистості», її самотворення, самоствердження, самореалізацію. Знання самі по собі не забезпечують розвиток, навіть інтелектуальний. Знання є лише базою, основою для розвиваючого навчання, його проміжним, але не підсумковим результатом» [1, с. 321]. Тому навчання повинно бути орієнтовано на розвиток особистості, на реалізацію її потенційних можливостей.

У Національній доктрині розвитку освіти України в XXI столітті та Державному стандарті початкової освіти визначається, що одним із пріоритетних напрямків реформування основ національного виховання є забезпечення можливостей постійного духовного самовдосконалення та формування інтелектуального та культурного потенціалу особистості [4]. Наше дослідження базувалося на ідеях науковців, таких як І. Бех, Г. Васянович, О. Дубасенюк, О. Запорожець, В. Зінченко, І. Зязюн, Л. Лук'янова, Н. Лазаренко, О. Моляко, Н. Ничкало, В. Фрицюк, В. Черкасов. Такі вітчизняні науковці, як Б. Брилін, Л. Коваль, В. Кудін, А. Щербо інтерпретували питання естетичного виховання молодших школярів, ціннісних орієнтацій і взаємодії мистецтва з теорією розвивального навчання. Багаточисельні дослідження педагогіки, вікової психології, психології мистецтва та творчості пов'язані з естетичним вихованням особистості, зокрема, це такі науковці, як Н. Миропольська, Л. Масол, Е. Печерська, О. Щолокова. У роботах Н. Онищенко та Г. Шевченко розглядається питання інтеграції мистецтв у естетичному розвитку молоді. Важливим є досвід зарубіжних колег, зокрема дослідження використання мистецтва в освітньому процесі Польщі, інших країнах Європи таких науковців як М. Anderson, А. Bankowska, G. Chakravorty-Spivak.

Виклад основного матеріалу. Отже, інноваційно-орієнтована система естетичного виховання спрямована на розвиток естетичної компетентності учнів молодшого шкільного віку та підготовку їх до нової мистецької і художньої діяльності. Естетична компетентність молодших школярів полягає в тому, щоб розвинути гуманістичні якості, інтереси та любов до життя в його різноманітних проявах. Компетентісно орієнтоване навчання вимагає застосування вчителем методів, які передбачають активну діяльність учнів. Одними із найефективніших є методи інтерактивного навчання, які відповідають вимогам компетентісно орієнтованого навчання, оскільки організація інтерактивного навчання передбачає

моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, які сприяють формуванню навичок і вмінь, виробленню естетичних цінностей, створенню атмосфери творчого співробітництва, взаємодії [2]. Так, «інноваційно-орієнтована система естетичного виховання є педагогічною системою, спрямованою на підготовку школяра до інноваційної мистецької, художньо-творчої діяльності» [3, с. 116].

Отже, компетенція – це суспільна норма, вимога, яка включає знання, уміння, навички, способи діяльності, певний досвід. Компетенція сама по собі не є характеристикою особистості. Нею вона стає в процесі засвоєння і рефлексії учня, перетворюючись у компетентність. В свою чергу, компетентність – це «здатність застосовувати набуті знання, уміння, навички, способи діяльності, власний досвід у нестандартних ситуаціях з метою розв'язання певних життєво важливих проблем. Компетентність є особистісним утворенням, яке проявляється в процесі активних самостійних дій людини» [12, с. 78].

Повноцінна практична реалізація вимог Нової української школи зумовлює необхідність поряд із предметними компетентностями розвивати на уроках музичного мистецтва й цілу низку ключових компетентностей, які виходять за рамки окремої освітньої галузі й потребують розробки відповідних міжпредметних методичних засад. Міжпредметна естетична компетентність – це здатність учня застосовувати на уроках мистецтва знання, уміння, навички, способи діяльності та естетичні ставлення до міжпредметного кола проблем. Формування естетичної компетентності – це виховання здатності дітей емоційно-естетично переживати події, закладені в творах мистецтва, певною мірою впливає на розвиток естетичної обізнаності, досвіду та сприймання молодших школярів.

У «Концепції початкової освіти» визначено, що формування естетичної компетентності дитини є основним завданням початкової освіти. Розглядаючи інноваційну художньо-педагогічну технологію як сукупність засобів і методів у формуванні естетичної компетентності учнів, відтворення теоретично обґрунтованих процесів навчання та виховання, які дають можливість успішно реалізувати поставлені освітні цілі, можна сказати, що інноваційно-технологічний напрям підтверджується теоретичними концепціями, такими як: теорія цілісного навчального процесу; оптимізація навчально-виховного процесу; поетапне формування розумових здібностей учнів; «теорія цілісного застосування художніх технологій сприяє розвитку фантазії дітей, утворенню нових художніх образів, розвитку творчих здібностей, створює емоційно сприятливу атмосферу для розкриття внутрішнього потенціалу учнів, підвищує їхню працездатність і зняття психічного напруження, занурює в світ мистецького твору, допомагає у самовдосконаленні та самореалізації особистості дитини в її практичній творчій діяльності» [7, с. 19].

Сформованість емоційно-чуттєвої сфери дитини, розуміння всіх галузей мистецтва та здатність до творчої самореалізації є важливими для етичної вихованості особистості. Таким чином, більшість дослідників вважають, що «естетичне виховання в школі має переважно комплексний характер і передбачає взаємозв'язок усіх утворюючих його компонентів, що формують виховання» [6, с. 198]. Сприймання, оцінювання та творчість, пов'язані з естетикою, є основними компонентами естетичного виховання.

Однак естетичне виховання молодших школярів у освітньому просторі залишається недостатньо вивченим. Згідно з аналізом досліджень педагогів та психологів, ця проблема, яка стосується молодших школярів, залишилася актуальною протягом останніх десятиліть. Злиття навчання і виховання особистості в єдиний потік – особливо музичного та образотворчого мистецтва, яке не може зводитися тільки до навчання школярів елементарним навичкам співу та малювання – «це залучення дітей молодшого шкільного віку до естетичної діяльності, до основ великого мистецтва, що надає можливість формувати не тільки знання, а й естетичні смаки, ідеали, погляди» [6, с. 198].

Педагогу необхідно враховувати принципи свідомості, емоційності, активності, ґрунтовності та міцності знань є психологічними механізмами якісного засвоєння знань та діяльності дітей у освітньому середовищі. Важливим є принцип «духовного контакту», який заснований на спільній діяльності дітей та дорослих «на рівних», який можна використати в рухливих іграх, підготовці мистецьких проєктів, музичних вистав, музично-пластичній діяльності, музикомалюванні. Такі принципи є важливими: поєднання навчальної естетичної діяльності з виховною; різноманітність видів і форм мистецької діяльності учнів, яка впливає на організацію взаємодії з учителем; залежність розвитку особистісних естетичних якостей від педагогічних ситуацій у викладанні мистецтва; емоційна насиченість і творчий підхід у навчально-виховному процесі; стимулювання творчого самовираження учнів. Наведені принципи описують різноманітні вимоги до діяльності педагога з дітьми, висвітлюючи взаємозв'язок окремих елементів, які доповнюють один одного, щоб створити комплексний освітній процес, який включає навчання мистецтва та естетичний розвиток особистості дитини. Розкрито педагогічний аспект, методологічні підходи та обґрунтовано загально-педагогічні й специфічні принципи (синергетики, синестезії, креативності, художності, емоційності та ін.) використання мистецької діяльності як засобу формування естетичної компетентності дітей молодшого шкільного віку.

Нами висвітлено різноманітні шляхи формування вчителем естетичної компетентності молодших школярів. Розроблено діагностичний інструментарій для вивчення сучасного стану сформованості досліджуваної якості. Обрано діагностичні методики: методика діагностики естетичного розвитку дітей молодшого шкільного віку – О. Лобач, методика діагностики розвитку творчих здібностей дітей молодшого шкільного віку – Т. Шинкар, І. Біла, методика діагностики креативності дітей молодшого шкільного віку – Л. Шелестова; методика діагностики рівня естетичного розвитку дітей – Л. Масол, Н. Миропольська, Е. Печерська.

На основі української народної педагогіки, досвіду педагогів-класиків, сучасних досліджень вченими доведено, що організоване, сплановане залучення дітей до музичного мистецтва – це збагачує духовний світ дитини, стимулює розвиток творчих здібностей, інтелекту, активізує пізнавальну і творчу діяльність дитини. Але часто вчителі обмежуються тільки пасивними формами, хоча саме у вільному спілкуванні, діти краще пізнають оточуючий світ.

Отже, у процесі формування естетичної компетентності молодших школярів засобами музики можна використовувати різні, інноваційні методи і форми, зокрема використання мультимедійних технологій – комбінування різних форм представлення інформації на одному носіїві (текстової, графічної, звукової, візуальної та ін.), застосування їх в організації театралізованих заходів і інсценізації

українських народних пісень, вивченні навчального матеріалу, підготовці мистецьких проєктів, поліхудожній діяльності, застосуванні мультимедійних технологій в театралізованій та поліхудожній діяльності, а також інсценізації української народної пісні, музично-ігровій діяльності, що має позитивний вплив на загальний розвиток дитини. Нами застосовано такі методи: словесні, зокрема, творче читання, виразне читання твору вчителем, заучування тексту ролі, читання напам'ять, мовленнєве спілкування, бесіди за запитаннями і завданнями, звернення до казки. Ігри та пісні можуть мати різні теми. Весна, літо, осінь і зима є чудовими і незабутніми картинами для дітей.

Музика вважається способом пізнання та передачі емоцій людини. «Практичні виховні заходи, спрямовані на захист системності явища та розвиток структурних компонентів у його взаємозв'язку, можуть успішно формувати естетичне ставлення молодших школярів до музичного мистецтва, інтерпритації творів мистецтва» [8, с. 158]. Народна музична творчість – фольклор постає дієвим та впливовим засобом виховання національного характеру мислення, моральності, патріотизму, естетичної самосвідомості, творчим стимулом духовного розвитку. Театралізована діяльність повинна включати особистісно зорієнтовану діяльність на уроках і поза уроками для формування естетичної культури молодших школярів. Театралізована діяльність молодших школярів колективна за своєю структурою та включає елементи театральної діяльності. Вона використовується в умовах навчання, які спрямовані на пізнання навколишнього світу, збагачення та покращення естетичного досвіду учнів. Формування естетичних компетентностей молодших школярів у процесі театралізованої діяльності відображає рівень сформованості естетичної культури школярів, яка містить емоційно-мотиваційний, когнітивний та діяльнісний компоненти: сприймання мистецтва театру, власної театралізованої діяльності та діяльності інших – відчуття форми, композиції, емоційне реагування, співпереживання; мистецькі знання, засоби театрального мистецтва, зокрема, застосування засобів сценічної виразності. «Володіння засобами музичної, художньої та театралізованої діяльності – це застосування елементів творчості в естетичному розвитку дітей, асоціативна діяльність, самостійність виконання етюдів, вправ, самоусвідомлення, самовідчуття, впевненість при виконанні завдань» [6, с. 164].

Таким чином, можна стверджувати, що формування естетичної компетентності дітей молодшого шкільного віку є для майбутнього вчителя унікальною діяльністю. Здатність адекватно сприймати прекрасне, відрізнити потворне, розвивати здатність диференціювати естетичні об'єкти, розвивати творчу особистість молодшого школяра та формувати власні художні цінності є основними цілями результатів естетичної діяльності, особливо в часі відпочинку, у дітей молодшого шкільного віку розвивається здатність сприймати навколишній світ з точки зору естетики. Це сприймання мистецтва – сприйняття світу за допомогою використання різних видів мистецтва, синтезу або комплексу мистецтв. «Поліхудожнє виховання сприяє естетичному розвитку дитини, яка поступово пізнає свій внутрішній світ, взаємодію з навколишнім світом у «уявному полі» художніх образів шляхом емоційної ідентифікації образів» [6, с. 165].

Динаміка сприймання музичних творів залежить від розвитку почуттєво-емоційної сфери дітей у молодшому шкільному віці, від особливостей загального та естетичного виховання дітей молодшого шкільного віку, особливо щодо планування їхньої музично-творчої діяльності [5]. «Реалізація творчих можливостей

дитини в музично-творчій діяльності – це делікатна можливість спостерігати за нею в процесі спонтанної творчості, наблизитися до розуміння її інтересів, цінностей, відчути її неповторність та унікальність. Виховний, розвивальний, діагностичний і корекційний процеси протікають водночас завдяки захоплюючій спонтанній діяльності, у результаті якої налагоджуються емоційні, довірливі комунікативні контакти між дорослим та дитиною, пізнаються закони ефективної соціальної взаємодії» [7, с. 24].

Таким чином, вирушаючи в гості до українських народних пісень потрібно уважно прослухати кожен фрагмент, пояснити, навчити сприймати, називати і проспівати частини пісні, ознайомити дітей з ідейним змістом пісенних музичних творів. Пісня є душею народу. Пропонуємо орієнтовний перелік пісень, зокрема знайомство дітей з текстом і музикою Гімну України – автор музики М. Вербицький, слів – П. Чубинський; українські народні пісні «Як діждемось літа», «Зайчику, зайчику»; «Дибидиби», «Ой дзвони дзвонять», «Веселі гуси», «Іванчику білоданчику»; «Веснянка»; «Ой, минула вже зима»; «Вийди, вийди, сонечко»; «Подоряночка»; обрядові дії, що охоплюють пісні, хороводи, рухи, танець для школярів на українську народну пісню «Гаївка» – «Кривий танець». Важливо навчити дітей поринути у чарівний світ української народної та сучасної музики, пригадати свята, традиції, народні пісні, інструменти, ігри.

Педагогам також важливо залучати дітей до знайомства з творами українських композиторів-класиків, це: дві дитячі опери-казки – «Івасик-Телесик» та «Лисичка, Котик і Півник» Кирила Стеценка; творчої діяльності Миколи Лисенка, що розгорнулася у період національного відродження і культурно-мистецького підйому, збагативши музичне мистецтво високохудожніми вокальними і музично-драматичними творами та залишивши у спадок освітнім закладам підручники «Методика навчання співу» та «Початковий курс навчання дітей нотного співу», пісенні збірки «Луна» та три «Шкільних співаника». Композитор є автором опер для дітей – «Пан Коцький», «Коза-дереза». Важливою сторінкою є музично-хорова творчість нашого земляка Миколи Леонтовича.

Позитивну динаміку формування естетичної компетентності дітей молодшого в процесі застосування музики: фонової, функціональної, свідомого слухання музичних творів, співу, музично-дидактичних ігор, вивчення музичної грамоти підтверджено у прикінцевому зрізі після завершення формувального експерименту нашого дослідження. За результатами емпіричних даних констатувального експерименту виявлено вихідні рівні сформованості естетичної компетентності дітей молодшого шкільного віку: низький рівень зафіксовано у 129 дітей (21,3%) ЕГ та 128 дітей (20,7%) КГ; із середнім рівнем сформованості естетичної компетентності виявилось 118 осіб (65,6%) ЕГ та 119 дітей (65,6%) КГ; високий рівень проявило 75 дітей (13,2%) ЕГ та 76 осіб (13,6%) КГ.

Аналіз емпіричних даних за результатами формувального експерименту дозволяє зробити наступні висновки: – у групі експериментальній – ЕГ найбільш представлений середній рівень сформованості естетичної компетентності – що становить 68,6%, високий рівень – становить 15,3%, низький рівень – становить 17,1%. У групі контрольній – КГ найбільш представлений середній рівень сформованості естетичної компетентності – 66,3%, високий рівень – 14,1%, низький рівень що становить 19,6%.

За результатами контрольного експерименту, у першій групі ЕГ найбільш представлений середній рівень сформованості естетичної компетентності – що становить 68,8%, високий рівень – становить 15,3%, низький рівень – становить 17,2%. У другій групі КГ найбільш представлений середній рівень – становить 67,8%, високий рівень – 14,1%, низький рівень – 19,2%.

За результатами проведеного контрольного експерименту дослідження стану сформованості естетичної компетентності, який був проведений відразу після закінчення формуального експерименту, статистично доведено, що різниця між даними констатувального та контрольного експериментів відрізняється в межах 4%, що доводить позитивну динаміку рівнів сформованості естетичної компетентності дітей молодшого шкільного віку засобами музики.

В результаті експериментального визначення рівнів сформованості естетичної компетентності дітей молодшого шкільного віку засобами музики у двох групах – контрольній (КГ) та експериментальній (ЕГ), ми виявили, що переважає середній рівень. В контрольній групі високий рівень сформованості естетичної компетентності дітей молодшого шкільного віку залишився без значних змін (з 13,6% до 14,2, тобто 1,7% з початку дослідження) у ЕГ значно зріс високий рівень (з 13,4% на початку дослідження до 15,3 %), середній рівень – з 65,6% до 68,8% наприкінці (на 4%) естетичного розвитку дітей завдяки застосованій нами експериментальній методиці організації процесу формування естетичної компетентності дітей молодшого шкільного віку засобами музики.

Вчителю слід враховувати, що «освітня система повинна скористатися величезним потенціалом мистецтва, естетичним потенціалом виховання в його світоглядному та ціннісному значенні, виявлення та обґрунтування шляхів і засобів вдосконалення мистецької педагогіки освіти в контексті формування естетичних компетентностей в учнів початкової школи, з'ясування педагогічних прийомів і засобів на уроках мистецької освітньої галузі у світлі вимог Нової української школи та європейського освітнього простору» [7, с. 163].

Висновки. Таким чином, окреслено педагогічний потенціал розвитку естетичної компетентності як наукової категорії; визначено роль музичного мистецтва як засобу естетичного розвитку молодших школярів. Відповідно до аналізу отриманих результатів експериментальних даних вважаємо, що дослідження показує позитивну динаміку у формуванні естетичної компетентності учнів молодшого шкільного віку засобами музичного мистецтва, і зокрема, воно є не тільки засобом навчання і виховання, стимулювання процесів генерування творчих інновацій в початковій освіті, а й ефективним засобом розвитку патріотизму та національної свідомості дітей, відчуття причетності до національної культури. Залучення вчителем дітей до світу мистецтва та художньої культури дозволяє розвивати ціннісне світосприймання, здатність до рефлексії та дивергентного мислення. В умовах викликів сьогодення, коли Україна фактично перебуває у стані війни, їй доводиться протистояти окупації та економічному руйнуванню, педагогам необхідно докладати зусиль, щоб об'єднати сильні сторони нації та зміцнити її духовні основи.

Література:

1. Барановська І. Г., Мозгальова Н. Г., Барановський Д. М., Бордюк О. М. (2021). Використання засобів ІКТ у процесі дистанційного навчання майбутніх учителів музичного

мистецтва. *Наукові записки* : збірник наукових статей Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова. Випуск СЛ (150). 226 с. (Серія педагогічні науки). С. 21-37 <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/35295>

2. Лазаренко Н. І., Гуревич Р. С., Горохівська Т. М. (2022). Компетентнісний підхід як провідний методологічний концепт формування професійно-педагогічної культури майбутніх педагогів в умовах євроінтеграції. *Інтеграція в європейський освітній простір: діалог зі стейкхолдерами*: колективна монографія. Вінниця : ТОВ «Друк». С.4-24.

3. Мальов С. В., Тодосієнко Н. Л. (2023). Впровадження інноваційних педагогічних технологій в естетичне виховання дітей молодшого шкільного віку. *Сучасна наука та освіта: стан, проблеми, перспективи* : зб. матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції 20-21 березня 2023 року в ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». Луганськ. С.178-180. DOI: <https://doi.org/10.12958/978-617-8016-78-4-2023>

4. Національна доктрина розвитку освіти (2002): Указ Президента України від 17.04.2002 р. № 347/2002. *Початкова освіта*. № 7. С. 10-12.

5. Старовойт Л. В., Ліхницька Л. М. (2022). Розвиток художньо-творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку засобами декоративно-ужиткового мистецтва. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. Вип. 64. С.147-160.

6. Тодосієнко Н. Л., Мальов С. В. (2023). Професійна підготовка майбутніх вчителів початкових класів до формування міжпредметних естетичних компетентностей дітей молодшого віку. *Мистецька освіта XXI століття виклики сьогодення*: Мат-ли VIII Міжнародної науково-практичної конференції, 27-28 квітня 2023 року (форма проведення – дистанційна). Ужгород. С. 162-167. DOI: https://doi.org/10.59694/ped_sciences.2023.03.162

7. Тодосієнко Н. Л., Коваль Т. В., Граб О. Д. (2024). Арт-педагогіка в контексті наступності дошкільної та початкової освіти: перспективи та творчий потенціал. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Педагогіка і психологія*. Вінниця. Вип. 76. С. 19-27. <https://vspu.net/nzped/index.php/nzped>

8. Щолокова О. П., Мозгальова Н. Г., Барановська І. Г. (2019). Інтерпретація музичних творів – методичний аспект. *Науковий вісник Південноукраїнського національного університету імені К. Д. Ушинського*. Одеса. Вип. 3 (128). С. 151-158.

9. Lazarenko N. I., Kolomiets A. M., & Kolesnik, K. A. (2022). Peculiarities of Organization of Group Interaction of Preschool Children in the Process of Game-Experimentation. *Preschool Education: Global Trends*, 2. Retrieved from <https://preschool-journal.com/index.php/journal/article/view/16>

10. Bankowska A., Zychowska T. (2021). *Estetyka zycia w scholah podstawowych*. Polish edition by Wydawnictwo: «Nasza Ksiegarnia», Warszawa. 24 p.

11. Brovchak L. S., Likhitska L. M., Starovoi L.V., Todosiyenko N. L. (2020). Pedagogical potential of the arts complex in the process of formation of aesthetic perception of junior pupils. *Rezeknes Tehnologiji Akademija*. (Web of Science). Rezekne. Latvijas. Republika. С. 98–108. URL: <http://journas.rta.lv/index.php/SIE/article/view/4876/4535>.

12. Petruk, V., Prozor, O., Sabadosh Y., Baranovska I., Kumargazhanova, S., Mussayeva, D. (2023). Statistical methods for evaluating experimental data on the use of mathematical competencies in study for a resilient economy | statystyczne metody oceny danych eksperymentalnych dotyczących wykorzystania kompetencji matematycznych w badaniach na rzecz odpornej gospodarki. *Informatyka, Automatyka, Pomiaru w Gospodarce i Ochronie Srodowiska*, 13 (3), p.p. 78-85 URL: <https://ph.pollub.pl/index.php/iapgos/article/view/3504>

MALOV Serhii.

Formation of aesthetic competence of children of primary school age by means of music in the context of professional training of future teachers.

The presented article highlights some features of the professional training of future music teachers and primary school teachers for the process of forming the aesthetic competence of children of primary school age, their involvement in music and artistic and creative activities; awakening children's interest in art and the formation and development of aesthetic tastes, a sense of responsibility for preserving the

cultural heritage of society, a holistic worldview; intellectual and spiritual formation of the personality of a junior high school student. The relevance of the studied quality, which is a problem of modern pedagogy in the context of the formation of the European educational space and the importance of quality professional training of future teachers for the formation of aesthetic competence of children of primary school age, is determined. The author emphasizes that in the conditions of reform and modernization of Ukrainian education there is a need to prepare an active, aesthetically developed personality of the future teacher. The ways of forming a positive, emotional and valuable attitude towards the works of Ukrainian folk music, national culture, a sense of responsibility and preservation of cultural heritage are outlined. The important role of musical art with its highly artistic instrumental, vocal and musical-dramatic works, folk musical creativity, in particular folklore appears as an effective and influential means of education of the national character of thinking, morality, patriotism, aesthetic self-awareness, creative stimulus of spiritual development. Interdisciplinary connections in the process of training students of the faculties of arts majoring in "Musical art" and the faculty of preschool and primary education majoring in "Primary education" were analyzed. Art". The results of the training of future teachers for the complex use of art and creative and interpretative work with students of primary school age are highlighted. The process of acquiring knowledge, abilities and skills by future teachers of musical art, young people, aimed at improving their aesthetic competence, which contributes to the intellectual and cultural development of the individual, the formation of the ability to quickly respond to the demands of modern education, is analyzed.

Keywords: aesthetic competence, future teachers of musical art, future teachers of primary classes, junior school age, musical art.

References:

1. Baranovska I. H., Mozghalova N. H., Baranovskyi D. M., Bordiuk O. M. (2021). Vykorystannia zasobiv IKT u protsesi dystantsiinoho navchannia maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva. [The use of ICT tools in the process of distance learning of future music teachers]. *Naukovi zapysky : zbirnyk naukovykh statei Kyiv : Vyd-vo NPU imeni M. P. Dragomanova. Vypusk SL (150). 226 s. (Seriiia pedahohichni nauky). S. 21-37* <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/35295> Pedahohika i psykholohiia. Vinnytsia,. Vyp. 34. S. 321.
2. Lazarenko N. I., Hurevych R. S., Horokhivska T. M. (2022). Kompetentnisnyi pidkhid yak providnyi metodolohichni kontsept formuvannia profesiino-pedahohichnoi kultury maibutnikh pedahohiv v umovakh yevrointehratsii. *Intehratsiia v yevropeyskyi osvittii prostir: dialoh zi steikkholderamy* [Competency Approach as a Leading Methodological Concept of Formation of Professional and Pedagogical Culture of Future Teachers in the Conditions of European Integration. Integration into the European Educational Space: Dialogue with Stakeholders]: kolektyvna monohrafiia. Vinnytsia : TOV «Druk». S.4-24.
3. Malov S. V., Todosiienko N. L. (2023). Vprovadzhennia innovatsiinykh pedahohichnykh tekhnolohii v estetychne vykhovannia ditei molodshoho shkilnoho viku. [Implementation of Innovative Pedagogical Technologies in the Aesthetic Education of Children of Primary School Age]. *Suchasna nauka ta osvita: stan, problemy, perspektyvy – Modern Science and Education: State, Problems, Prospects: mat-ly III Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii 20-21 bereznia 2023 roku v DZ «Luhanskyi natsionalnyi universytet imeni Tarasa Shevchenka. Luhansk. S.178-180. DOI: Retrieved from <https://doi.org/10.12958/978-617-8016-78-4-2023> [in Ukrainian].*
4. Natsionalna doktryna rozvytku osvity (2002). [National Doctrine of Education Development]: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 17.04.2002 p. № 347/2002. *Preschool Education, 7. S. 10-12.*
5. Starovoit L. V., Likhitska L. M. (2022). Rozvytok khudozhno-tvorchykh zdbnosteii ditei starshoho doshkilnoho viku zasobamy dekoratyvno-uzhytkovoho mystetstva. [Development of Artistic and Creative Abilities of Children of Older Preschool Age by Means of Decorative and Applied Art.] *Suchasni informatsiini tekhnolohii ta innovatsiini metodyky navchannia v pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problem – Art Education of Preschool Children: Freedom, Creativity, Integrations, 64. S.147-160* [in Ukrainian].
6. Todosiienko N. L., Malov S. V. (2023). Profesiina pidhotovka maibutnikh vchyteliv pochatkovykh klasiv do formuvannia mizhpredmetnykh estetychnykh kompetentnostei ditei molodshoho viku [Professional Training of Future Primary School Teachers for the Formation of Interdisciplinary

Aesthetic Competences of Younger Children]. *Mystetska osvita 21 stolittia vyklyky sohodennia – Art Education of the 21st Century, Today's Challenges: mat-ly VIII Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii, 27-28 kvitnia 2023 roku (forma provedennia – dystantsiina)*. Uzhhorod. S. 162-167. DOI: Retrieved from https://doi.org/10.59694/ped_sciences.2023.03.162_ [in Ukrainian].

7. Todosiienko N. L., Koval T. V., Hrab O. D. (2024). Art pedahohika v konteksti nastupnosti doshkilnoi ta pochatkovoï osvity: perspektyvy ta tvorchyï potentsial. [Art pedagogy in the context of continuity of preschool and primary education: perspectives and creative potential]. *Naukovi zapysky Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho – Scientific Notes of Vinnytsia State Pedagogical University named after Mykhailo Kotsyubynskyi*. Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University. Seria : Pedahohika i psykholohiia. Vinnytsia. Vyp. 76. S. 19-27. DOI: Retrieved from <https://vspu.net/nzped/index.php/nzped> [in Ukrainian].

8. Shcholokova O. P., Mozghalova N. H., Baranovska I. H. (2019). Interpretatsiia muzychnykh tvoriv – metodychnyi aspekt [Interpretation of musical works is a methodical aspect]. *Naukovi visnyk Pivdenoukrajinskoho natsionalnoho universytetu imeni K. D. Ushynskoho*. Odesa. Vyp. 3 (128). S. 151–158 [in Ukrainian].

9. Lazarenko N. I., Kolomiets A. M, & Kolesnik, K. A. (2022). Peculiarities of Organization of Group Interaction of Preschool Children in the Process of Game-Experimentation. *Preschool Education: Global Trends*, 2. Retrieved from <https://preschool-journal.com/index.php/journal/article/view/16> [in Ukrainian].

10. Bankowska A., Zychowska T. (2021). *Estetyka zycia w scholah podstawowych*. Polish edition by Wydawnictwo: «Nasza Ksiegarnia», Warszawa.24p.

11. Brovchak L. S., Likhitska L. M., Starovoit L.V., Todosiyenko N. L. (2020). Pedagogical potential of the arts complex in the process of formation of aesthetic perception of junior pupils. *Rezeknes Tehnologiji Akademija*. (Web of Science). Rezekne. Latvijas. Republika. C. 98–108. URL: <http://journas.rta.lv/index.php/SIE/article/view/4876/4535>.

12. Petruk, V., Prozor, O., Sabadosh Y., Baranovska I., Kumargazhanova, S., Mussayeva, D. (2023). Statistical methods for evaluating experimental data on the use of mathematical competencies in study for a resilient economy | statystyczne metody oceny danych eksperymentalnych dotyczących wykorzystania kompetencji matematycznych w badaniach na rzecz odpornej gospodarki. *Informatyka, Automatyka, Pomiar w Gospodarce i Ochronie Srodowiska*, 13 (3), p.p. 78-85 URL: <https://ph.pollub.pl/index.php/iapgos/article/view/3504>